

Jaarverslag ringonderzoek 2024
De Voorboezem, Gemaal Leemans en
Medemblik

Bert Winters

Inhoud

P. 1	Voorblad
P. 2	Inhoud
P. 3	Inleiding
P. 4 – 14	Jaarverslag Ringonderzoek 2024
P. 15 – 17	CES project 2024
P. 18, 19	Nestkastverslag 2024
P. 20, 21	Asielvogels, De Bonte Piet
P. 22	Onderzoek
P. 23 – 25	Aantallen en trends
P. 26	Elders geringd
P. 27	Onze ringen elders
P. 28 – 30	Overzicht geringde vogels 1998 – 2024
P. 31	Dankwoord

Foto's

Voorblad	2 kj man Sperwer BW
P. 14, 22?, 30	Peter Das
P. 4, 6, 22?	Wim Kuitems
P. 5	Bram Laan
Overige	Eigen foto's BW

Inleiding

Voor het 27ste jaar zijn er nabij gemaal Leemans in de Wieringermeer en in de Voorboezem op Wieringen vogels gevangen ten behoeve van (wetenschappelijk) ringonderzoek. En met name in het winterhalfjaar zet ik nog wel eens een net in de tuin in Medemblik op.

Winter en voorjaar waren bovengemiddeld nat, hetgeen op beide ringlocaties beperkingen betekende bij het netten plaatsen in het riet. Hoewel er geen extreme warmte geweest is, heeft 2024 wel een record aantal dagen met temperaturen boven de 10 °C opgeleverd, er is slechts heel kort een koude golfje geweest in januari en daardoor is het opnieuw een record warm jaar geworden.

Het Hoogheemraadschap heeft beide terreinen ongemoeid gelaten dit jaar. Wel ligt er een plan om in de boezem een vispaaiplaats aan te leggen, precies op de plek van CES netten C en D. Met een kleine aanpassing in de tekeningen, lijkt het CES project ook voor de toekomst wel verzekerd te zijn.

Staatsbosbeheer heeft aan het eind van het jaar met inzet van mannen van de Reclassering in flink deel van de wilgen verwijderd. Verdere moerasbosvorming is hiermee (tijdelijk) afgeremd. Effecten voor het ringonderzoek zullen pas volgend jaar blijken.

We hebben deelgenomen aan zoönose onderzoek van de Erasmus Universiteit door middel van het bemonsteren van gevangen vogels, in mijn geval vooral gericht op vogels die teken bij zich droegen en we hebben met een speciale val muggen gevangen die in het laboratorium verder onderzocht zijn. Op drie dagen is er een groep studenten van de MBO AERES uit Almere langs geweest om kennis te maken met "toegepaste biologie". Voorts is er een inmiddels traditionele excursie van Natuurvereniging Wierhaven gehouden en zijn deelnemers aan een vogelcursus uit Hoorn langs geweest.

Ook al weer lang lopend is het onderzoek naar nestkast-broeders. Alle twaalf CES ronden zijn volgens protocol uitgevoerd, meestal onder redelijke vangomstandigheden. Tot slot zijn er weer zangvogels uit dierenopvang De Bonte Piet geringd, voordat ze werden vrijgelaten. De resultaten worden in aparte hoofdstukken behandeld.

In totaal zijn, verdeeld over 193 maal, 654 uren gestoken in het ringwerk, dichtbij het langjarig gemiddelde. Het heeft 1974 geringde vogels opgeleverd en 1660 terugvangsten van reeds eerder geringde vogels, verdeeld over 42 soorten. Er zijn 14 vogels elders geringd en hier gecontroleerd ("vreemde ringen") en 8 hier geringde vogels zijn elders opgedoken en gecontroleerd of dood gemeld. Alle genoemde cijfers liggen (dik) onder het langjarig gemiddelde. In het hoofdstuk "Aantallen en trends" zal ik wat filosoferen over mogelijke oorzaken.

Aangezien ik elke keer maximaal 14 netten vanaf niets moet opzetten, na afloop weer volledig moet opruimen en er elke keer minimaal 20 km voor moet rijden, verlies je soms wel eens de motivatie als je met zoveel inspanning en zo weinig vangsten weer thuis komt. Bij de laatste melding van het jaar op trektellen.nl heeft het mij tot de volgende uitspraak verleid:

Zal het doel voor ons ringonderzoek de komende jaren dan zijn: "Zorgvuldig monitoren van de teloorgang van de Nederlandse zangvogels"?

Jaarverslag Ringonderzoek 2024

Januari

Meteen op 1 januari een paar uur gevangen: 2 **Pimpelmezen** en 5 **Sijzen**. Ook 2 en 4 januari paar uurtjes: 1 **Grote bonte specht**, 7 **Pimpelmezen**, 3 **Koolmezen**, 1 **Goudhaan**, 2 **Merels**, 1 **Vink** en 1 **Appelvink**. Op 04/01 overstap naar de Voorboezem: 10 **Staatmezen** waarbij 1 geringd bij Andijk. 8 Januari bloed (bij snoeien doorn van roos in mijn lip, hand open gehaald door spijker tijdens nestkast vervangen), geen zweet (gevoel -7!) en dus wel tranen van de kou. Oost 5, vangen kansloos. Driemaal in eigen tuin: 1 **Pimpelmees**, 1 **Koolmees**, 1 **Huismus** en 1 **Vink**. Ondanks de kou geen extra vogels. Vierde maal **Pimpelmees**, **Koolmees**, **Huismus**.

Op 12 januari eindelijk geen wind (wel motregen): eerste **Vuurgoudhaan** en 2 **Winterkoningen** terug. De 16° is de verhouding nieuw: terug ongeveer 1 op 5 met 4 nieuwe **Merels**.

Op 19/01 ligt er wat sneeuw. Anders dan voorgaande vangpogingen nu verrassend weinig **Koolmezen** terug. Wel 4 nieuw + 4 **Pimpelmezen** + 2 **Merels** en 5 terug. Daags erna juist geen nieuwe mezen, veel terug en 4 **Staatmezen**, 2 **Merels** en 3 **Sijzen** te ringen.

Op 22 januari is de kou helemaal uit de lucht. Slechts 1 **Koolmees** en 1 **Vink**, maar in een week tijd 3 x uitwisseling van mezen met Den Oever. Dag later 1 **Groenling** en 1 **Putter** als nieuwe jaarsoorten. Laatste paar maal vangen was het sprokkelen, maar 27/01 overtreffen we toch het aantal geringde vogels van januari 2023 met 9 **Pimpelmezen**, 1 **Koolmees** en 2 **Sijzen**.

Maandag 29/01 tegenover elke nieuwe vogel, 6 terug. Wel **Koperwiek** als nieuwe jaarsoort. Derde januari op rij met ongeveer 350 vogels. Alleen het aantal nieuw geringde vogels / terug gevangen verschilt per jaar.

Bruine rat eist op alle mogelijke manieren zijn aandeel van het voer op

Februari

De maand begint met 2 **Vinken** en 1 **Sijs**, geringd volgens nieuwe voorschriften voor ringmaten. Eigen **Koolmees** man terug uit september 2017! Daags erna paar nestkasten vervangen en nog eens 1 **Sijs**. Tweemaal in eigen tuin: 2 **Koolmezen**, 1 **Winterkoning** 1 **Roodborst** en 4 **Pimpelmezen** terug.

Maandag 05/02 met veel wind: 2 **Pimpelmezen** en 1 **Sijs**, maar wel 29, soms leuke terug, zoals een Pimpelmees die in 2022 als pullus geringd is en nu pas voor het eerst weer terug. Woensdag bij Leemans alleen vogels terug. In de boezem 4 **Pimpelmezen** en 1 **Roodborst** te ringen. Vrijdag weer slechts 2 vogels te ringen: 1 **Pimpelmees** en 1 **Merel**. Hopeloos sprokkelen.

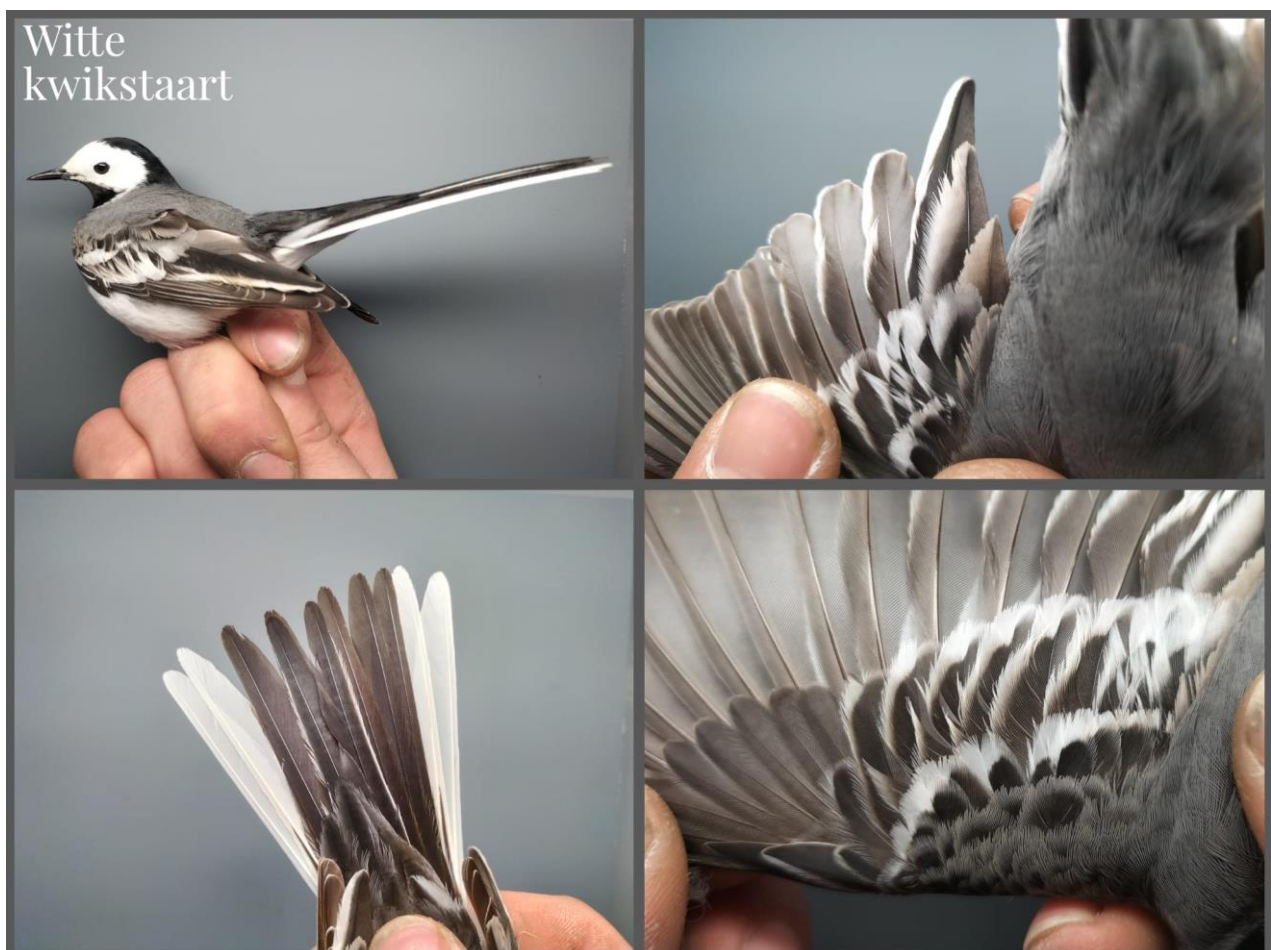
Derde week in drie vangpogingen: 12 **Pimpelmezen**, 2 **Koolmezen**, 2 **Merels** en 1 **Vink** geringd. Het gemiddelde loopt weer iets op. Op 19 februari maar drie soorten, 36 vogels, waarvan nieuw 1 **Merel**, 4 **Pimpelmezen** en 7 **Koolmezen**.

In de Voorboezem mis ik op een haar 1 Ransuil (van 4!). Wel de eerste **Zanglijster** dit jaar.

Donderdag 22 februari komt Nathan weer eens helpen. Voorjaarsvakantie! Hij treft een dag met 23 **Pimpelmezen** (1 terug uit maart 2018!), 18 **Koolmezen**, 2 **Boomkuiipers** (1 terug uit september 2020). Dan valt de zaterdag met slechts 7 nieuw te ringen vogels wat tegen. Wel, als altijd in deze periode, weer leuke terug.

Tijdens de Aalscholver-slaapplaats-telling vrijdag 23/02 landden er onverwacht ruim 40 kwikstaarten (zeker 3 x Rouwkwik) voor Leemans. 27/02 Vangpoging met Bram en Marcel: amper 10 kwikstaarten maar wel de eerste vangst van een **Witte kwikstaart** ooit in februari!

Over de hele maand 100 vogels (nieuw en terug) minder dan vorig jaar februari.

Maart

Meteen 1 maart 16 vogels geringd. Daar had ik vorig jaar meer dan een week voor nodig. Na gereed maken van de Oeverzwaluw wand met 8 mensen 2 maart nog een paar netten opgezet: weer 17 vogels te ringen. Samen 19 **Pimpelmezen**, 8 **Koolmezen**, 1 **Merel** en 3 **Heggenmussen** en 2 **Vinken**.

Op 4 maart weer een paar meer: 6 **Pimpelmezen**, 2 **Koolmezen**, 7 **Merels**, 1 **Koperwiek** en 3 **Heggenmussen** + in driemaal vagen 60 terug. En dan op 6 maart weer terug op aarde: 6 vogels geringd en een Bruine rat die een Heggenmus uit de onderste netbaan sloopte!!!

Met dagen lang teveel oostenwind zaterdags een vangpoging: 5 vogels in 5 uur... Zeldzaam zuinig. Maandag 11/03 iets meer variatie, iets meer vogels: eerste **Tjiftjaf**, 2 **Vuurgoudhaantjes**. Zwerfvuil gezocht in Zuiderhaven, wilgen gesnoeid in Voorboezem.

13 en 15 Maart typische midden maart vangdagen: 5 **Pimpelmezen**, 4 **Koolmezen**, 7 **Tjiftjaffen**, 2 **Merels**, 2 **Zanglijsters**, 9 **Roodborsten**, 6 **Heggenmussen**, 4 **Vinken** geringd.

Na zaterdagochtend ganzen tellen, 's middags nog wat sprokkelen (o.a. **Startmees**). Maandag 18/03 "rookte" het van de lijsters maar bijna alles op boomtoppen hoogte. Ik vang 2 **Tjiftjaffen**, 1 **Zanglijster**, 3 **Koperwieken** en 3 **Merels**.

*Een paar uur op de middag van 20/03 de eerste **Zwartkop** man (vroegste ooit in mijn onderzoek?).*

Die avond 4 van 40 **Witte kwikstaarten** en die ene Rouwkwik zat misschien 20 cm achter het net...

Zaterdag 23/03 bij windkracht 5 en extreem "vroeg voorjaar" rondje nestkasten gecontroleerd: 6 van 20 kasten op de Camping met begin van nest. Toch ook maar een paar netten opgezet: 4

Pimpelmezen, 4 **Koolmezen**, 9 **Tjiftjaffen**, weer 1 **Zwartkop** en 2 **Vinken** + 19 terug (10 per uur!). Dus toen schoten de nestkasten bij Leemans er bij in.

Valt maandag erna met start om 6 uur nogal tegen: 6 vogels te ringen in 4 uur. Ook de overstap naar de boezem viel niet mee. Wel een **Grote bonte specht**, maar net niet Rietgors, Goudvink (!) en zoals gebruikelijk Cetti's zanger. Een Ransuil zat in de dikke wilg achter net B, een Roerdomp vloog op bij R en later zat er eentje te "hoempen" nabij C/D.

Na een schrale middag 26/03 met 3 nieuw, 13 terug, een middag later omgekeerd 10 nieuw, 2 terug (**Grote bonte specht**, **Zanglijster**, **Groenling**, 2 **Vinken**, 4 **Tjiftjaffen**), nog weer een middag daarna 2 **Tjiftjaffen**, 2 **Zanglijsters**, 1 **Koolmees**, 1 **Heggenmus** en 1 **Vink**.

De nestkastcontrole op 29/03 levert geen vroegste eitje op. Paar netten nog wel 1 **Koperwiek**, 1 **Appelvink**, 1 **Roodborst** en van 10 mezen gisteren naar 0 vandaag!

In heel maart evenveel uren als vorig jaar, ongeveer 100 vogels minder.

April

Op 2 april zomertijd voorzichtige start van de nieuwe maand met 6 nieuwe vogels en 7 terug, woensdag 2 nieuw, 3 terug. Heel zuinig. Op 5 april nestkast controle; nog net geen eitjes. Wel 2 **Koolmezen**, 3 **Roodborsten** en 5 **Tjiftjaffen** geringd.

Zaterdag 6 april een soort CES 0 met eigenlijk teveel wind. Desondanks de eerste **Fitis**, eerste **Rietzanger** (terug), 2 **Blauwborsten**, 2 **Cetti's zangers** en liefst 11 **Rietgorzen**.

Leon brengt enkele grote ringen en levert het beloofde waadpak af, waarvoor veel dank! Maandag, dinsdag en woensdag: 10 **Tjiftjaffen**, 15 **Zwartkoppen** (meer dan in heel april 2023!), 1 **Roodborst** en 1 **Heggenmus** geringd. Vrijdag krijgen de nestkasten de meeste aandacht: 14 / 40 bevatten eitjes. Vanwege vakantie is 13 april eigenlijk de enige dag binnen CES periode 1 dat ik kan vangen. Wel wat veel wind maar toch 47 vogels gevangen waaronder 16 **Rietgorzen**, een man **Roodborsttapuit** en een elders geringde **Cetti's zanger**. Roerdomp zit ruim buiten de netopstelling de hele ochtend te hoempen.

Het laatste kunstje voor de vakantie is een nestkast controle, eerste erna op 24/04 ook. Dan is 90% van de kasten bezet, de meeste met eitjes, wat meer Pimpelmezen dan ik gewend ben en relatief grote legsels.

Ook CES gespiegeld rond vakantie. 26/04: 6 nieuw, 6 terug. Heeel zuinig, maar wel een paar **Baardmannetjes** en een permanent roepende Roerdomp. Zondags bij Leemans niet veel meer vogels, wel veel minder slopend; 7 nieuw, 7 terug (eerste **Tuinfluiters**).

Op 30 april 3 **Tuinfluiters**, 1 **Grasmus** en 1 **Rietzanger** (in het bos!) en een **Zwartkop** geringd in Castricum in 2019 al voor het vierde jaar terug.

Meer nog dan het geringe aantal geringde vogels deze maand vallen de weinige terugvangsten op.

Mei

Met beperkt tijd kijk ik 01/05 alle nestkasten nog eens na. 17 Ringen gecontroleerd en de eerste pulletjes zijn uit het ei. Verder grote legsels en al een enkele verlaten. Op 7 mei meer kasten met kleine pulletjes en een tweede kast leeg gehaald. Nog eens 6 **Koolmees** ringen afgelezen.

Twee vangpogingen leveren slechts 5 te ringen vogels op.

Op 6 mei klim ik uit het CES dal weer wat omhoog: 13 nieuw, 20 terug, **Braamsluiper** nieuwe soort voor dit jaar. Daarna is 13 mei CES 4 weer volgens mijn eigen norm; 6 **Groenlingen**, eerste **Kleine karekiet**. Intussen zijn op 10 mei de eerste 6 **Koolmees** pullen geringd.

Dinsdag 14 en donderdag 16 mei demo voor MBO Aeres Toegepaste Biologie uit Almere die een kamp hadden in het Dijkgatbos. Voor het eerst sinds maart 2021 weer eens een **Sperwer**! Verder slechts 1 **Merel**, 1 **Zwartkop** de eerste 2 jonge **Heggenmussen** dit jaar.

Als ik op 21 mei voor de laatste nestkast sta met nog te kleine pulletjes, zijn er 39 **Pimpelmees** en meer dan 200 **Koolmees** pullen geringd.

Op 24 mei zou ik 10+ vogels hebben kunnen ringen, als ik niet mijn ringkoffer thuis had laten staan. Gevangen vogels met broedvlek losgelaten voordat ik een retourtje Medemblik ging maken. Blevten er nog **Zwartkop**, **Tuinfluiters**, **Grasmus**, **Fitis** en **Kleine karekiet** (2) over en de voorlopig laatste 8 **Pimpelmees** pullen.

Tijdens andermaal een zuinige CES 5 op 26 mei de eerste **Bosrietzanger** dit jaar.

Onder eveneens zeer matige vangsten 27 mei de eerste jonge **Merel** en eentje terug, die nog geen week geleden vanuit het asiel 150 m verderop is losgelaten.

31 Mei. Er wordt materiaal gebracht voor onderzoek naar muggen en teken. Vangsten nihil maar wel eerste jonge **Roodborst** dit jaar.

Als de mezenpullen niet meegerekend worden, zijn er maar 62 vogels geringd deze maand!

Juni

Bij de eerste vangpoging op 3 juni, na vrijlaten van asielvogels, de eerste 3 jonge **Zwartkoppen** van dit jaar. De **Grote bonte specht** uit het asiel zat de volgende dag al bij de buurvrouw op de arm.

Verwachtte gevoerd te worden. Die moet nog veel leren!!!

Op 5 juni voor het eerst sinds lange tijd weer een **Gaai**, naast jongen van **Zwartkop** (5), **Koolmees** (2) en **Roodborst** (1).

CES 6 op 06/06 met maar 15 nieuw geringde vogels en 11 terug, waaronder een **Kleine karekiet** met Brussels ring.

Op 8 juni blijkt, dat ik me bijna vergist had in een vervolgbroedsel **Koolmezen**: 1 van 7 ontsnapt voordat ie geringd is. Er blijken nog adulte van **Winterkoning**, **Zwartkop** en **Tjiftjaf** rond te vliegen zonder ring!

Daags na meer dan 30 mm regen gedurende de hele daglichtperiode en windkracht 7 (polsdikke takken langs de weg) is er op 11/06 niets te halen: 1 **Tuinfluit** en 3 geringde **Zwartkoppen**. Ook 15/06 tussen alle regen door maar 1 **Tuinfluit** en 1 **Zwartkop**. 17 Juni 4 vogels, 19^e maar 3 maar wel de eerste **Ijsvogel** dit jaar. Bij nacontrole 3 **Koolmees** pullen dood achtergebleven in het nest.

Na deze armoedige periode op 20/06 een bovengemiddelde CES 7 met 52 vogels nieuw en 5 terug, veel jongen, o.a. 5 **Kneutjes**!

Op 22 juni lijkt het er even op alsof wij ook iets van de **Tjiftjaffen** overvloed meekrijgen: 4 naast 3 **Zwartkoppen**, 2 **Roodborsten**, 2 **Winterkoningen** en 2 **Merels**, bijna allemaal jongen.

24 Juni de laatste 3 **Pimpelmees** pullen bij een derde broedpoging. Er moeten misschien nog wel 25 eitjes in het nest liggen.

CES 8 op 27 juni met Bram die zelf een heel zuinige CES had beleefd. Vorige keer nog zorgen over zo weinig terug gevangen vogels, nu 39 nieuw en 17 terug, **Rietzanger** in de dubbele cijfers (16). We zijn vandaag de 1000 geringde vogels voor 2024 gepasseerd.

En met 30 erbij op 29 juni (10 **Zwartkoppen**, eerste jongen van **Kleine karekiet**, **Tuinfluit**, **Zanglijster**, **Appelvink**) komt juni uit op precies 200 geringde vogels.

Fitis ad man, zwaar ruiend

Juli

De maand begint met een lading asielvogels, daarna een vangpoging tijdens het vervangen van enkele nestkasten + nacontrole van het laatste Pimpelmees broedsel, waar $13 + 11 + 2 = 26$ eitjes waren overgebleven van 3 broedpogingen. Het levert de 2^e **IJsvogel** op.

Op 7 juli CES 9 met 55 vogels te ringen en 11 terug, voordat het begint te regenen. Bulk: 29 **Rietzangers** en nog veel jongen die niet volgroeid net uit het nest zijn.

Vooralsnog blijft het sukkelen bij Leemans: 11 juli 9 nieuw, 8 terug. Wel vier vogels bemonsterd die teken hadden. Zelf had ik al weer de derde teek in twee weken.

In een maand met veel afwezigheid 19/07 bij openzetten van de muggenval nog een paar netten open: 1 **IJsvogel**, 4 **Kleine karekieten**, 1 **Tuinfluit**, 4 **Zwartkoppen**, 1 **Tjiftjaf**, 1 **Winterkoning**, 2 **Merels** en 3 **Roodborsten** + 8 terug. Zoveel heb ik bij Leemans al een tijd niet meer mee gemaakt.

CES 10 met Bram: 41 nieuw, 13 terug waarbij een **Rietzanger** met BRUSSELS ring en opmerkelijk weinig jonge **Kleine karekieten** en **Rietgorzen**.

Op 24 juli weer eens een avond nabij de Oeverzwaluw-wand: 3 **Boerenzwaluwen**, 2 **Oeverzwaluwen**, 2 **Bosrietzangers**, 3 **Grasmussen** (alle 1 kj) en een ruiende oude man **Merel** in 18 m netten.

Een vangpoging in de Voorboezem met zwaluw geluid leverde slechts 1 **Boerenzwaluw** op (+ **Kleine karekiet**, + **Tuinfluit** + **Blauwborst**).

CES 11 op 29 juli: 35 nieuw, 13 terug, 1 **IJsvogel**, 10 **Kleine karekieten** en 2 **Braamsluiers** vielen op. Als de muggenval dan weer leeg gehaald moet worden, combineer ik dat met vangen: **Cetti's zanger** en 2 **Zanglijsters** op 16 geringde vogels vallen op.

Nog geen 200 vogels geringd deze maand is uitzonderlijk weinig, vooral veroorzaakt door van heel veel soorten heel weinig jongen.

Augustus

Ik trap op 5 augustus af met CES 12: 34 nieuw, 11 terug is matig, 16 soorten leuk, maar het totaal van 353 nieuw en 145 terug dit seizoen is ver onder het langjarig gemiddelde. Tweede **Cetti's zanger** binnen een week.

Poging bij Leemans: 11 vogels geringd. Het aflezen van codevlaggen en (kleur)ringen bij Visdieven op vijf minuten fietsen van huis kost minder moeite en geeft meer voldoening.

Week erna maar 2 vogels te ringen, daarna nog eens slechts 3 per vangpoging!

Deze "motivatie dip" proberen te overwinnen door nog maar eens naar de boezem te gaan vangen: 1 **Rietzanger**, 1 **Bosrietzanger**, 10 **Kleine karekieten**, 2 **Fitissen**, 6 **Tjiftjaffen**, 2 **Braamsluiers**, 5 **Zwartkoppen**, 2 **Merels**, 1 **Heggenmus**, 6 **Pimpelmezen** en 2 **Groenlingen**. Dik de moeite.

Na regen, resp. tandarts, tweemaal paar uur rond de middag: 4 en 2 vogels te ringen. Zorgwekkend stil rond het ringveldje, ondanks overvloedige voorraad bessen.

Omdat ik 28/08 voor de muggenval nog een keer naar Den Oever moet, combineer ik dat met een vang-ochtend in de boezem: 1 **IJsvogel**, 3 **Pimpelmezen**, 3 **Tjiftjaffen**, 1 **Fitis**, 1 **Rietzanger**, 3 **Kleine karekieten**, 1 **Braamsluiper**, 5 **Zwartkoppen**, 1 **Winterkoning** en 3 **Heggenmussen** geringd.

Bram had mij overgehaald, nog eens "op de zwaluwen" te gaan. Nog 1 **IJsvogel**, 1 **Oeverzwaluw**, 3 **Boerenzwaluwen**, 1 **Rietgor**... Er sliepen wel 500 zwaluwen in de mais!!!

Slechts 127 vogels geringd in augustus is extreem weinig. Twintig jaar geleden ringde ik alleen al meer **Kleine karekieten** in augustus (170 in 2001, 165 in 2003)!

September

Na een weekje Duitsland pak in de draad weer op, ook met de muggenval.

Met beperkte inspanning in de boezem 33 vogels en 6 terug, waaronder nog 2 **Kleine karekieten**, 1 **Tuinfluit**, 10 **Zwartkoppen**, 6 **Tijftjaffen** en 1 **Rietgors**. Niet onverdienstelijk.

Bij Leemans 6 tot 11 vogels per keer in zeven keer vangen, wel 3 **Zanglijsters**, 1 **Ijsvogel** en nog een **Tuinfluit** en een hele trits **Koolmezen** terug uit verschillende nestkasten dit voorjaar. Eenmaal in de Voorboezem leverde nog 1 **Rietzanger** en 1 **Kleine karekiet** op.

Na twee dagen regen (> 50 mm) en na coronaprik 28/09 op de middag gevangen: 17 nieuw, 18 terug, verreweg de meeste **Koolmezen** maar ook de eerste **Vuurgoudhaan** dit najaar.

Nog een ochtend naar de boezem levert 16 geringde vogels op, mogelijk wel de laatste **Kleine karekiet** dit jaar. Al snel heb ik weer last van Hoornaars en wespen, ook in de netten.

Hoornaars raken verstrikt in mistnet en proberen zich weer los te knagen

Ook deze september maand is een onder gemiddelde geweest, al zou je kunnen zeggen, dat die eerste week vakantie een deel van het verhaal vertelt. Wel reeds 2 Merels en 2 Zanglijsters positief getest op het usutu virus. Dat is geen goed teken!

Als ik op 13 september nog een Stockholm en een Helsinki Visdief ring *niet* weet af te lezen in Medemblik, loopt dit seizoen ten einde. Ik heb in totaal 126 verschillende codevlaggen afgelezen, 11 kleurringen (ca 500 aflezingen), 52 Nederlandse, 11 Cape Town en 2 Belgische metalen ringen (meer dan 100 aflezingen). Zo zijn deze drie maanden met magere vangsten toch waardevol geweest voor het ringonderzoek.

Zicht op steiger Regatta centrum Medemblik met Visdieven

Oktober

Meteen 1 oktober bracht weer flink wat **Koolmezen** in de netten: 23ste terug die als één van de 230 pullen dit voorjaar geringd werd en 7 van 11 waren adult. Eerste **Vink** sinds mei.

Op 3 oktober eerste **Goudhaan** en eerste 2 **Sijzen** deze herfst.

Weer eens naar de Voorboezem vang ik eindelijk de **Cetti's zanger** die al weken naast de netten zat te zingen. Tevens eentje uit 2021, geringd in Zandvoort, die ik tijdens CES 1 ook al gevangen had. Tegelijk wordt een Cetti's zanger, die ik in juli 2022 ringde, aan de Oostvaardersdijk bij Almere terug gevangen. Precies deze vogel was in oktober 2022 al eens terug gemeld in Maarsse, Utrecht! Het vangen hier is geen pretje: er zit een Hoornaar nest zo groot als een basketbal in de Steenuilen kast, vlak bij mijn tuin netten. Als ze in een net verstrikt raken, knagen ze er een gat in!

Net op tijd zijn de 1.8 mm ringen aangekomen: 5 **Goudhaantjes** inmiddels.

Maandag 7 oktober 20 vogels geringd: 3 **Sijzen**, 4 **Zwartkoppen**, 5 **Goudhaantjes** en 6 **Vinken**.

Op 08/10 ben ik met SBB het terrein van de Voorboezem in geweest om afspraken te maken over "groot onderhoud". Er zullen heel veel wilgen worden verwijderd. Toevallig was de loonwerker er ook voor het vrijmaken van de sloten. Kon ik hem nog even op de loopplank + rood-wit lint wijzen.

Op 11 oktober, daags voor de Wierhaven excursie nog even voeren en met een paar netten toch nog een **IJsvogel**. Excursie zelf 7 deelnemers, 13 vogels nieuw, 22 terug, 11 soorten. **Staartmees** voor het eerst sinds april, **Boomkruiper** voor het eerst sinds mei.

Op 14 oktober 14 nieuw (**IJsvogel** 1, **Zwartkop** 1, **Goudhaan** 3, **Vink** 4) en 26 terug, 18 **Koolmezen** waarvan 1 van Bram uit Andijk. Vijf vogels met teken!

16 Oktober is het veldje gemaaid. Dank! Voorafgaand aan de Aalscholver slaapplaats-telling nog een paar netten in de vervelende oostenwind opgezet. Onder 10 geringde vogels 2 **Vuurgoudhaantjes**. Liefst 1752 slapende Aalscholvers en 3 Kleine zilverreigers.

Op de 18de mist! Gereedschap gehaald voor afharken van het maaisel. Maandag krijg ik hulp. Twee **Zanglijsters** en 2 **Goudhaantjes** zijn bonus.

Bij een poging in eigen tuin ontdek je, hoeveel **Koolmezen** er eigenlijk zitten: minimaal 5. **Huismus** lag een beetje voor de hand al blijft die moeilijk vangbaar.

Maandag hebben SBB vrijwilligers Dico, Jos en Stan geholpen, het veldje vrij te maken van maaisel. Natuurlijk even een paar netten opgezet: zowaar een **Koperwiek**, 3 **Merels** en nog 3 **Zwartkoppen**.

Dinsdag 1 **Cetti's zanger** en voor dit jaar heel bijzonder 1 **Rietgors** in de boezem en 1 **IJsvogel** + 1 terug uit dec 2022 bij Leemans op 19 geringde vogels.

Op 24 oktober voor het eerst sinds 2016 weer 1 **Grote gele kwikstaart** en nog 15 "seizoensoorten".

25 Oktober komen de jongens van de Erasmus Universiteit de laatste muggen ophalen en nieuwe spullen brengen om vogels te kunnen testen. Te mooi weer om daarna thuis te blijven maar deze en volgende middag maar 2 vogels per uur en onnozel veel blad in de netten.

Grote gele kwikstaart

Sperwer man 2kj op 28/10 is een nieuw hoogtepuntje.

Ochtend naar de boezem levert (behalve weer regen!) 1 **Tjiftjaf**, 1 **Zwartkop**, 1 **Rietgors**, 2 **Vuurgoudhaantjes** van in totaal 16 geringde vogels op. Minder warm betekent, geen Hoornaars! De 30ste blijken er eigenlijk geen lijsters of vinken te slapen bij Leemans; maar 2 **Merels** geringd. Eind van de maand de helft minder vogels geringd dan vorig jaar oktober. De zesde maand op rij met (ver!) onder gemiddelde aantallen.

November

Paar uur Leemans, paar uur Voorboezem op 2 november: 2 x 7 vogels geringd. Sprokkelen!

Op 5 november eindelijk een knappe dag met 32 nieuw geringde vogels, o.a. **Appelvink**, **Sijs**, **Kleine Barmsijs** en 11 **Pimpelmezen**, 6 **Koolmezen** en 6 **Vinken**. De ene dag is de andere niet: 6 november 4 **Goudhaantjes** en 3 **Vinken** slechts.

Op 8 november komt Henk met een oud collega van HHNK kijken. Halfweg de ochtend ineens **Sijzen**, uiteindelijk 27, nog 5 **Vinken**, 1 **Goudhaan**, 1 **Vuurgoudhaan**, 4 **Pimpelmezen** en slechts 1 **Merel**, naast ook nog eens 36 eigen ringen terug. Topdag.

Net in eigen tuin: 1 **Winterkoning**, 1 **Roodborst** en 3 **Koolmezen**. Kleinzoon Kelvin vond het heel interessant, totdat een Koolmees hem in zijn vinger pikte. Daarna werd hij wat voorzichtiger. Jonge Sperwer miste het net op een haar (veer) na.

Maandag 11/11 verregend. Stiekem toch nog 1 **Zwartkop**, 1 **Tjiftjaf** en 2 **Goudhaantjes**. 12/11 Beter weer, gevangen tot donker: 2 **Merels**, 2 **Koperwieken**, maar ook 3 **Goudhaantjes** en 7 **Vinken**.

Vrijdag 15 en maandag 18 november van 6 naar 5 nieuw te ringen vogels. Het seizoen lijkt uit te gaan als een nachtkaars.

Na dagen regen, in de namiddag van 21/11 nog even naar Leemans met beperkte net-opstelling (hagelbuiendreiging!). Het leverde 4 **Merels**, 1 **Koperwiek**, 1 **Heggenmus** en 4 **Vinken** op (en meer mogelijk). Maar direct na het opruimen van de drie netten kwam er weer een dikke hagelbui, dus andere keer nog maar eens proberen.

Tussen de talloze buien door een paar uurtjes op zaterdag en zondag (excursie Hoorn): slechts 7 vogels te ringen maar nog wel 2 **Tjiftjaffen**.

Voorboezem, CES locatie, tijdens snoeiwerkzaamheden

Op een moment geen regen en minder wind op 25/11 eerst naar de boezem. Twee busjes mannen van de Reclassering hebben al een beste slag geslagen in de wilgenopslag en ik kon nog wat bijsturen. Daarna in twee uur tot donker bij Leemans 13 vooral grote **Merels**, 1 **Koperwiek** en 4 **Vinken**. Nog zo'n avond op de 26ste : 1 **Goudhaan**, weer 1 **Tjiftjaf**, 4 **Merels**, 2 **Koperwieken** en 10 **Vinken**. Na de serieuze storm Conall die in Medemblik 40 mm regen achterliet, 28 november rust in de atmosfeer. Gelukkig voor de excursie van de 1^e en 2^e jaars studenten van het AERES MBO uit Almere. Ik kon de vroeg aangekomen mensen 2 **Merels** en de rest 1 **Vuurgoudhaan**, 1 **Zwartkop**, 1 **Vink** en natuurlijk de nodige reeds geringde Koolmezen (16!) laten zien. Nog eenmaal deze maand, 30 november: 1 **Vuurgoudhaantje**, 2 **Goudhaantjes**, 1 **Tjiftjaf**, 1 **Koperwiek** en 2 **Vinken**. Met meer netten was er meer mogelijk geweest. Evenveel vogels geringd als vorig jaar november, maar daar waren wel 15% meer uren voor nodig.

December

Op 3 december 4 **Vinken** tegenover 24 terugvangsten. Op 5/12 ondanks motregen en daarom beperkte net-opstelling, uurtje voor donker nog 4 **Merels** en 1 **Vink**.

Na een reeks dagen met veel wind, regen of verplichtingen, dinsdag 10 en woensdag 11/12: 3 **Pimpelmezen**, 1 **Merel**, 2 **Koperwieken**, 4 **Vinken** en 1 **Appelvink** geringd. Vrijdag de dertiende maar 3 vogels te ringen.

Na de Punt Transect Telling 16/12 nog even voor donker naar Leemans: 2 **Pimpelmezen**, 5 **Merels** en 4 **Vinken** en een Waterhoen ontsnapt! Ik heb de laatste tijd wel eens voor minder gezeten. Nog zo eentje de 17^e met meer tijd: maar 1 **Merel**, 1 **Goudhaan**, 1 **Vuurgoudhaan**, 5 **Vinken** en weer 1 **Appelvink**.

Na vijf dagen op familiebezoek en/of regen ga ik op 23 december weer een keer vangen en voeren, tot 14:30 uur, 24/12 vanaf 14:00 uur tot donker: 1 **Pimpelmees**, 1 **Boomkruiper** (5^e pas dit jaar), ditmaal een vrouw **Appelvink**, 3 **Merels** en 3 **Vinken**.

Enkele vruchteloze vangpogingen in eigen tuin en bij Leemans illustreren de "klassieke" winterdip. Zoveelste teleurstellende maand met 58 nieuw geringde vogels en 125 terug, resulterend in het laagste jaartotaal sinds het begin van mijn ringonderzoek in 1998.

Vink man; 100 + geringd in 2024

CES project 2024

Terrein

In het noordoostelijke deel van mijn CES locatie, "Waterschap", is niets veranderd sinds vorig jaar. Er is een keer geen riet gemaaid afgelopen winter waardoor mijn netten zonder problemen konden worden gebruikt. Ver na afloop van het seizoen kwam de bewoner ter plaatse mij een plan laten zien voor een vispaaiplaats. Dwars door mijn CES netten C en D heen en tot aan zijn tuin (is ook net B weg). Met vertegenwoordigers van het Hoogheemraadschap is overlegd, dat de tekeningen iets aangepast zouden worden, zodat mijn CES project en zijn tuin buiten schot zouden blijven. Bovendien is afgesproken, dat vergunningen en pachtcontracten weer op papier gezet zouden worden zodat alle partijen weer precies van elkaar weten "wie, wat, waar".

Ook in het SBB deel van de Voorboezem is geen onderhoud gepleegd. De wilgengroei nam onverminderd toe ten koste van rietland. Om de netbanen vrij te houden, was het nodige snoeiwerk noodzakelijk, maar gewapend met slechts handgereedschap, is dat wel behelpen. Ruim na het vangseizoen in de winter hebben mannen van de Reclassering een groot aantal wilgen gesnoeid en de takken afgevoerd. Op de vangsten dit jaar heeft dat geen invloed gehad.

Juist in dit deel van het terrein stond het waterpeil bij aanvang van het CES seizoen ongekend hoog. Toen vorig jaar bij het ringen van Lepelaars in Onderdijk bleek, dat mijn waadpak zo lek was als een gieter, deed Leon een belofte dat dit bij een volgende gelegenheid opgelost zou worden. Nadat ik hem daaraan herinnerd had, kwam een nieuw waadpak precies op tijd. Schoenmaat groter dan ik gewend was paste als gegoten. Echter, na een halve ochtend gebruik knelde het bij de enkels en aan het eind van de CES ronde liep ik te strompelen en bleek mijn enkel gezwollen tot formaat pingpong bal. "Even wennen" bleek niet te werken. Volgende keer alleen maar meer pijn en zwelling. Gelukkig zakte daarna het water en kon ik met gewone laarzen langs mijn netten. Tot mijn spijt heb ik het waadpak weer moeten terug geven, niet uit ondankbaarheid, maar omdat ik er niet in pas.

Tijdens de laatste CES ronden was het water overigens zo ver gezakt, dat zelfs laarzen niet eens meer noodzakelijk waren.

Resultaten

In onderstaand overzicht zijn de vangsten van CES seizoen 2024 weergegeven op CES locatie C43, de Voorboezem, Wieringen.

Alle 12 ronden konden volgens protocol worden afgewerkt. Op 26/04 zijn de netten later opgezet vanwege regen, maar het was mijn laatste mogelijkheid binnen CES periode 2, dus dan maar een uurtje inleveren. Het waterpeil was toen zo hoog, dat ik de onderste netbanen omhoog moest schuiven om er zeker van te zijn, dat een vogel niet in het water zou komen te bungelen. Op 07/07 eindigde CES ronde 9 met een dikke bui. Ook dat heeft een uur vangen gekost. Er was weinig hulp beschikbaar dit jaar. Het is echter nooit zo druk geweest, dat ik die hulp gemist heb. Bram heeft tweemaal geassisteerd. Achteraf was dat vooral verlichting van de (toch altijd aanzienlijke) inspanning. En hij krijgt nog eens een paar soorten in de hand, die hij op zijn eigen ringplek bij Andijk niet gemakkelijk zal vangen.

Voor aanvang van het CES seizoen doe ik altijd een "nul" ronde om te kijken of alle netten fatsoenlijk opgezet kunnen worden. Na afloop ook altijd een "CES 13", een soort "bezemronde". Niet voor het eerst met minder netten in minder dan 6,5 uren vangen, meer vogels dan tijdens CES 12. Eventuele late jongen kunnen dan volgend jaar in elk geval nog als "eigen" lokale vogels worden onderscheiden van doortrekkers, die je mogelijk nooit meer terug ziet

	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	12 x
2024	13/4	26/4	06/5	13/5	26/5	06/6	20/6	27/6	07/7	20/7	29/7	05/8	
Uren	6,5	5,5	6,5	6,5	6,5	6,5	6,5	6,5	5,5	6,5	6,5	6,5	76
Soort													
IJsvogel											1/-		1/-
Grote bonte specht		1/-											1/-
Winterkoning				1/-	-1		1/-	4/-		1/1	2/-	3/2	12/4
Heggenmus	1/-					-2	1/-						2/2
Roodborst							1/-						1/-
Blauwborst	2/2	-2	1/2	2/2	-1	-1	3/-		1/-	1/-			10/10
Roodborsttapuit	1/-						1/-						2/-
Merel	1/1					1/-		1/-		2/-	-1	1/-	6/2
Zanglijster				1/-							-1		1/1
Cetti's zanger	-1											1/-	1/1
Rietzanger	3/-		4/8	1/3	1/3	2/1	2/3	11/5	29/4	11/5	4/2	2/-	70/34
Bosrietzanger					1/-	2/-	3/-			3/-	2/-	1/-	12/-
Kleine karekiet				1/-	6/4	-2	8/1	4/4	5/3	5/1	10/2	8/2	47/19
Grasmus				1/-		1/-	5/-	1/-	2/-			2/-	12/-
Braamsluiper			2/-			1/-					2/-	1/1	6/1
Tuinfluit			2/-	1/-		1/-		1/-	2/-	1/1	1/1	1/-	10/2
Zwartkop	5/-	1/-					1/-	1/-	2/-	1/-	8/3	4/2	23/5
Tjiftjaf	3/2	1/-	1/-	1/1	1/-	2/-	3/1	6/-	1/1	7/1	2/-	3/-	31/6
Fitis	3/-	-1	-1		1/-	2/-	5/-	3/2	5/1	6/1	1/-	1/-	27/6
Baardman		2/-	-1										2/1
Pimpelmees	-1	-1	-3		1/-	2/1	3/-	-1	2/1	2/1	1/1	3/2	14/12
Koolmees	1/2	1/1	2/2	-1	-5	-4	2/-	-1	1/1	-1	-2	1/2	8/22
Vink				1/-									1/-
Groenling			-1	3/3	1/-		2/-	4/1	2/-			1/-	13/4
Kneu							5/-	1/-					6/-
Putter	2/-			2/-									4/-
Rietgors	13/3	-1	1/2	-1	-1	1/-	6/-	2/3	1/-	1/1	1/-	1/-	27/12
Totaal nieuw/terug	35/12	6/6	13/20	15/11	12/15	15/11	52/5	39/17	55/11	41/13	35/13	34/11	353/145

Overzicht CES vangsten 2024, C43, Voorboezem Wieringen. Eerste getal nieuw geringd / tweede getal terug; reeds geringd, 27 soorten.

Soorten en aantallen in perspectief

Voorafgaande aan het seizoen doe ik altijd een "CES 0" als proef, dit jaar op 6 april. Het leverde vooral wat struweel soorten op. De eerste Rietzanger van het jaar was al geringd, de eerste Fitis, 2 Cetti's zangers en 2 Blauwborsten nog niet. In één ochtend 11 Rietgorzen waren er evenveel als in heel april 2023. De voorjaarstrek van de Roodborst haalde CES 1 net niet (nu 2 gevangen).

Van Rietzangers volgen nog meerdere oude bekenden van vorig jaar en eerdere jaren, gevolgd door een redelijk aantal jongen, maar geen aanwijzing voor tweede broedsels.

De Fitis bleef op het inmiddels vertrouwde lage niveau van de laatste jaren steken. Wel ook een aantal overlevers van vorige seizoenen.

De 10 nieuwe Blauwborsten kunnen als gemiddeld beschouwd worden. Daarmee zijn er wel meer geringd dan de afgelopen drie jaren.

Overige rietvogels: meteen weer een Cetti's zanger, elders geringd in 2021, daarna wel aanwezig, niet te vangen tot CES 12, 1 jong. Een aangename verrassing waren de man en vrouw Baardman bij CES 2, man nog eens terug gevangen, maar geen jongen gezien. Kleine karekiet en Bosrietzanger zijn het hele seizoen niet talrijk geweest en moeten ook nog eens een geringe reproductie gehad hebben. Eerstgenoemde evenaart het dieptepunt van 2022.

Struweelvogels deden het beter. De Roodborsttapuit en Grasmus bleven achter vergeleken met eerdere jaren, maar Winterkoning en Tjiftjaf bereikten hun hoogste aantallen ooit binnen mijn 27 jaren CES onderzoek. Merel, Braamsluiper, Zwartkop en Tuinfluit zitten boven hun langjarige gemiddelde. Ik heb maar eenmaal op afstand een Nachtegaal horen zingen en geen enkele maal een Spotvogel.

Van mezen heb ik (veel) betere, maar ook (veel) mindere jaren gehad. Een overvloed aan geringde Koolmees pullen (zie Nestkastverslag) leverde al bij het eind van het CES seizoen terug gevangen "eigen ringen" op van pullen van de overkant van de snelweg.

Bij de "diksnavels" deed de Groenling het aardig, het aantal Putters viel tegen en van elders heeft wellicht een "heel nest" jonge Kneutjes de netten geprobeerd. Ringmussen ontbraken compleet. Na de "klapper" van de Rietgorzen bij CES 0 volgde er nog zo eentje, 13 bij CES 1. Na een bedroevend broedseizoen zou dit jaar zonder deze trekvogels op een absoluut dieptepunt voor de soort zijn uitgekomen.

Het is me in al die jaren maar zelden overkomen, dat er eigenlijk geen enkele "krent in de pap" te ringen viel, helaas.

In een eerder jaarverslag heb ik mijn zorgen over het grondgebruik van de agrarische burens en de invloed op vogels in de omgeving al eens benoemd. Als je pas begint met onkruid spuiten om 10 uur, als de wind inmiddels is toegenomen van bijna windstil tot 4 bft, waardoor de verstikkende nevel de hele boezem overwaait en geen mens ter wereld mij kan uitleggen, welk onkruid het ooit kan winnen van kniehooge maïs, weet ik zeker, dat dit gebruik voor het land zelf, het oppervlaktewater en de aangrenzende natuur nooit gezond kan zijn.

Niet alleen ligt het aantal van 353 geringde vogels ver onder het gemiddelde voor C43, ook 145 terug gevangen, reeds eerder geringde vogels is uitzonderlijk weinig te noemen. Kennelijk geen geweldige overleving afgelopen winter, kennelijk een slecht broedseizoen voor veel soorten en wellicht dus een steeds verder aftakelende leefomgeving maken een heel zuinig CES seizoen 2024 op Wieringen, waarvoor telkens wel een enorme inspanning geleverd moet worden. Laten we in elk geval hopen, dat de zomertijd niet afgeschaft wordt, want dan moet je er nog een uur eerder voor je bed uit!

Roodborsttapuit man; één van de twee dit jaar

Nestkastverslag 2024

Als gebruikelijk zijn er in het voorjaar van 2024 weer op twee locaties in het Robbenoordbos nestkasten gecontroleerd. Het ingezette proces van oude nestkasten vervangen is nog niet afgerond. Omdat er weer geen strenge winter is geweest, ben ik 25 maart met de eerste controle gestart. In slechts enkele kasten was sprake van een begin van nestbouw. Vanwege een geplande vakantie in de derde week van april zijn er voor 15/4 nog drie controles uitgevoerd. Vanaf 24/4 konden met een frequentie van gemiddeld eenmaal per week de ontwikkelingen goed bijgehouden worden.

Anders dan in voorgaande jaren werd het eerste eitje op 7 april aangetroffen in een nestkast bij "Leemans" en niet op de "Camping" (zie tabel). Gemiddeld werden de eitjes bijna twee weken eerder gelegd dan in 2023 en vijf dagen eerder dan in 2022. Voor onze regio dus aan de vroege kant, maar altijd later dan het landelijke gemiddelde.

In 29 van de 35 gevallen kon de identiteit van de broedende moeder worden vastgesteld aan de hand van een ring, niet zelden ervaren vogels in dezelfde kast als in een eerder jaar, maar zeker ook "rekruten", geboren in 2023.

Leemans 2024: 19 kasten	Legsels	Eieren	Jongen	Jongen uit	1^e ei	Gemiddeld
Koolmees 1 ^e broedsel	12	104	95	95	07/4	14/4
Koolmees 2 ^e broedsel	-	-	-	-	-	-
Pimpelmees 1 ^e broedsel	4	44	37	27	10/4	13/4
Pimpelmees 2 ^e broedsel	-	-	-	-	-	-
Camping 2023: 21 kasten						
Koolmees 1 ^e broedsel	16	153	120	117	08/4	14/4
Koolmees 2 ^e broedsel	2	13	9	4		10/5
Pimpelmees 1 ^e broedsel	3	34	17	17	09/4	11/4
Pimpelmees 2 ^e broedsel	2	16	3	3		04/5

Basis-broedstatistieken nestkasten 2024

De tabel geeft een samenvatting van de resultaten van dit seizoen.

Enkele kasten waren wel bezet, maar er kwamen geen eitjes. In L15 werd pas heel laat begonnen met de nestbouw en die leek van keer tot keer maar door te gaan tot de kast voor de helft vol was met nestmateriaal.

Het aantal kasten met Pimpelmezen is in drie jaar gedaald van 12 naar 10 naar dit jaar 7. Evenals vorig jaar in L10, mislukte nu L11 in de jongen-fase. Op 24/4 werd een ervaren Pimpelmees gecontroleerd op 11 eitjes. Op 1 en 7 mei heb ik haar niet gestoord tijdens het broeden. Op 17 mei hadden er ringbare jongen moeten zijn, maar alle jongen lagen als eendagskuikens dood en verdroogd in het nest.

Ook in C15 vreemde gebeurtenissen. Eveneens op 24/4 werd een ervaren vrouwtje, geboren voor 2021, gecontroleerd, op 13 eitjes. Op 07/5 was het aantal eitjes opgelopen naar tenminste 20. Op 14/5 bleek het nog om dezelfde vrouw te gaan. Op 21/5 zeker 22 eitjes en twee alarmerende Pimpelmezen. Op 27/5 oppervlakkig alleen 5 eitjes te zien. De rest was onder een laag nestmateriaal verdwenen. Op 08/6 durfde ik de broedende vogel niet nogmaals te controleren op een ring. Op 24/6 konden drie jongen geringd worden en bij de nacontrole na het uitvliegen trof ik 25 achtergebleven eitjes aan! Drie opeenvolgende broedpogingen, 28 eitjes en uiteindelijk maar 3 uitgevlogen jongen. Deze twee voorvallen verklaren mede de slechte broedresultaten bij de Pimpelmezen dit jaar. Het gemiddelde aantal eitjes van de eerste legsels bedraagt op beide locaties 11 (kleine steekproef) en dat is aan de lage kant.

Bij Koolmezen valt op, dat het “verval” van eitjes naar jongen naar uitgevlogen jongen op de Camping groter is dan bij Leemans. In het koude voorjaar van 2023 waren de verliezen nog groter. In 2024 zijn er in totaal 257 eitjes gelegd, die 212 uitgevlogen jongen opleverden (> 80%). Voor 2023 waren dat 194 eitjes en 127 uitgevlogen jongen (ongeveer 65%).

Ook valt op dat het gemiddelde aantal eitjes van de eerste legfels bij Leemans op 8 uitkomt en op de Camping op 9,5 (opgeteld en gemiddeld 9!) en dat is, in tegenstelling tot bij Pimpelmezen, aan de hoge kant.

Twee late vervolbroedsels op de Camping leverden 8 eitjes, 7 jongen en 4 uitgevlogen jongen op respectievelijk 5 om 2 om 0. Vijf dode jongen suggereren eerder een teruglopende broedzorg bij de ouder-vogels dan voedselgebrek in juni. Want, samen met nog twee nestkasten op de CES locatie, die niet goed gevolgd zijn, werden er liefst 230 Koolmees pullen geringd dit jaar. Per 31 december 2024 zijn er daar al 37 van terug gevangen, hetgeen wel moet betekenen, dat de voedselsituatie voor de uitgevlogen jongen vanaf eind mei niet slecht geweest is. Dat is des te meer opmerkelijk, omdat ik van heel veel soorten, zowel bos-, struweel- als rietvogels, dit jaar uitzonderlijk weinig jongen heb gevangen.

Kool- en Pimpelmezen behoren tot de meest geringde en best gevolgde broedvogels in Nederland en bieden zo schitterend referentiemateriaal om de staat van de natuur te kunnen bepalen.

Het voornemen is, om volgend jaar mee te gaan doen aan een landelijk onderzoek naar gifstoffen in achtergebleven eitjes en dode jongen.

Sperwer 2 kj man; wie de slaapboom weet te vinden, zal nog heel wat (mezen-) ringen kunnen oprapen

Asielvogels uit De Bonte Piet

Maand 2024	Maart	April	Mei	Juni	Juli	Aug	Sept	Okt	Nov	Dec	Totaal
Soort											
Grote bonte specht				3	1						4
Gierzwaluw					1						1
Huiszwaluw					12	3					15
Boerenzwaluw				1	4	4					9
Pimpelmees				6							6
Koolmees			6								6
Merel	3		8	4	18	1					34
Zanglijster			1								1
Spreeuw				36	11						47
Huismus				3	9	4					16
Gele kwikstaart						1					1
Vink	2			1							3
Appelvink										1	1
Totaal	5		15	54	56	13	-	-	-	1	144

Aantallen door mij geringde asielvogels per maand in 2024 (andere soorten door collega ringers)

Ook in 2024 zijn er weer vogels na revalidatie eerst van een ring voorzien voordat ze vrijgelaten werden. En evenals vorig jaar, hebben we weer van alles meegemaakt.

Van de **Koolmezen** die met de hand opgevoed zouden worden, heb ik er tweemaal 3 in een nestkast kunnen plaatsen, waarin zich een klein broedsel bevond van ongeveer leeftijdgenoten. Bij nacontrole is geen van de vogels in een nestkast achtergebleven, zodat er van uitgegaan mag worden, dat ze allemaal in goeden doen zijn uitgevlogen. Met het voor de beestjes ideale voedsel en met nazorg door de (pleeg-)ouders na het uitvliegen om er aan te wennen, hoe ze zich moeten redden “in het wild”, betere start van hun leven kun je asielvogels niet geven. En dat, onder de tijdrovende en kostbare intensieve zorg van handmatig groot brengen

De **Merels** zijn voor een groot deel uitgezet op mijn ringplek nabij Den Oever. Er zijn er tenminste 5 nog eens terug gevangen, soms na maanden. Eén ervan had voor de terugvangst teken opgelopen. Bij dergelijke vogels verwijder ik de teken en neem “swaps” af voor onderzoek naar ziekten in het Erasmus UMC. De vogel bleek het Usutu virus onder de leden te hebben. Ook een aantal van de lokale Merels en Zanglijsters bleek besmet. De collega ringer in de eendenkooi 4 km verderop trof in dezelfde tijd besmette vogels aan, dus het Usutu virus moet over een groter gebied verspreid geweest zijn. Van de beheerder van het asiel kreeg ik naderhand te horen, dat ze daar ook besmetting in huis gehad hadden. Waarschijnlijk is dit voor het eerst, dat Usutu zo ver noordwestelijk in Nederland is vastgesteld. Mensen hebben er weinig van te duchten maar het virus veroorzaakt wel sterfte onder Merels en waarschijnlijk meer soorten vogels.

Ook de **Grote bonte spechten** zijn op de ringplek bij gemaal Leemans vrij gelaten. Eentje ging de volgende ochtend bij de bewoner op de arm zitten. Die verwachtte gevoerd te worden! Moest nog een boel leren.

De **Spreeuwen** zijn bij een boerderij vlakbij De Bonte Piet aan de Broerdijk, waar al andere Spreeuwen aanwezig waren, vrijgelaten. Er werd er binnen enkele seconden eentje gegrepen door een Torenvalk, die “uit het niets” opdook. Deze werd op zijn beurt aangevallen door een Boomvalk, waarna de Spreeuw werd losgelaten. Of die het er wel goed heeft afgebracht, zou ik niet durven zeggen.

Spreeuw, meest geringde asiel soort dit jaar

Onderzoek

Op de ringersdag in december 2023, waar mensen van het Erasmus UMC aanwezig waren om resultaten te presenteren van zoönose onderzoek waar ringers materiaal voor aangeleverd hadden, heb ik mijn diensten weer aangeboden om een bijdrage aan het lopend onderzoek te leveren. Een geselecteerde groep ringers bemonstert vogels om vast te stellen, of die op mensen overdraagbare ziekten onder de leden hebben. Ik haal al jaren (voorheen voor Universiteit Utrecht) teken weg bij gevangen vogels. Zonder dat ik bloed hoeft af te nemen, kan men met keel en / of cloaca swaps (vergelijkbaar met de corona test), eventueel met uitgevallen veren en gecombineerd met verwijderde teken, toch nog wel vaststellen, of vogels ziekten bij zich hebben. Eind van de zomer bleek, dat Usutu virus is aangetroffen bij Merels en Zanglijsters. Daarbij moet worden aangemerkt, dat (kleinere) vogels, die geen teken hebben, ook niet bemonsterd zijn, dus het virus kan onder meer soorten dan alleen deze, slachtoffers hebben gemaakt. Ook in de eendenkooi, 4 km west van Leemans, is Usutu vastgesteld, dus het is geen lokaal, maar kennelijk een regionaal probleem. Wellicht is dit nu de meest noordwestelijke uitbraak van Usutu in Nederland.

Aanvullend op dit onderzoek zijn op enkele locaties in Nederland speciale muggenvallen geplaatst. Deze moesten wekelijks van mei tot september gedurende 24 uur open gezet worden. De gevangen muggen moesten verzameld worden en met datum- en locatielabel in een potje in de vriezer bewaard worden. Na analyse in Rotterdam zijn voorlopige resultaten met de deelnemers gedeeld. Met de ervaringen van dit jaar zullen er laboratorium experimenten worden gedaan waarna punten voor verbetering zullen worden doorgevoerd voor volgend jaar. Per keer moet ik tweemaal van Medemblik naar Den Oever, dus het is wel behoorlijk intensief, maar ik probeer het zoveel mogelijk te combineren met dagen, dat ik toch al wil proberen, vogels te gaan vangen. Het is natuurlijk een waardevolle aanvulling op het ringonderzoek met een toegevoegd maatschappelijk belang.

Tjiftjaf, de enige soort die toeneemt (zie Aantallen en trends)

Aantallen en trends

Al vanaf het begin van het bestaan van trektellen.nl, voer ik mijn ringgegevens daarop in onder "gemaal Leemans (Den Oever)". Aan het eind van het jaar kun je in één oogopslag de resultaten zien en daarnaast is er een mogelijkheid om een overzicht van de afgelopen tien jaar te bekijken (of, als je het jaartal verandert, ook van jaren daarvoor). Als je dan voor je gevoel een uitzonderlijk mager jaar achter de rug hebt, wil je dit natuurlijk wel eens in perspectief zien.

In onderstaande tabel wordt een overzicht gegeven van soorten, waarvoor 2024 het minste aantal gevangen vogels heeft opgeleverd van de afgelopen tien jaar + het totaal aantal gevangen vogels (alle getallen: nieuw geringd en reeds geringde, terug gevangen tezamen) + vanginspanning = aantal uren.

Soort	Gemiddeld 2015-2024	Maximum	2024
Kleine karekiet	222	338	109
Bosrietzanger	32	54	16
Zwartkop	333	427	223
Zanglijster	48	83	27
Merel	339	474	203
Roodborst	310	428	173
Roodborsttapuit	10	20	2
Ringmus	23	64	0
Heggenmus	147	224	87
Groenling	60	90	25
Putter	31	50	7
Totaal	5234	6208	3634
Uren	690	766	654

In de politiek is het niet zelden zo, dat alleen getoond wordt, wat het best in iemands kraam te pas komt en dat dood gezwegen wordt, wat je niet welgevallig is om je punt te maken.

Maar de lijst van soorten, die maar één of twee mindere jaren dan 2024 voor zich moesten laten en die bovenstaand beeld alleen maar versterken, is eindeloos: Grote bonte specht, Pimpelmees, Koolmees, Staartmees, Rietzanger, Fitis, Tuinfluiter, Braamsluiper, Grasmus, Vuurgoudhaan, Goudhaan, Winterkoning, Boomkruiper, Kneu, Rietgors.

Opmerkelijk is, dat het in beide gevallen veelal om de meest talrijk geringde soorten gaat (zie onderstaand totaal overzicht)!

Als ik nog wat verder terug kijk, van 2005-2014, kom ik voor die periode op gemiddeld 5619 vogels per jaar in 644 uren, omgerekend ruim anderhalf keer zoveel vogels als dit jaar! Voor veel soorten worden de trends dan alleen maar negatiever. Wat opvalt is, dat het hele spectrum van lange-afstands-trekkers, korte-afstands-trekkers en standvogels in de lijst voorkomt. Dat zou kunnen suggereren, dat er hier in (NW) Nederland iets grondig mis is.

Zijn er ook lichtpuntjes? Als ik over een tijdspanne van 20 jaar kijk, halen IJsvogel en Vink wel hun langjarig gemiddelde. Eigenlijk de enige soort waarvan de trend zonder meer positief is, betreft de Tjiftjaf: 147 gemiddeld over de laatste tien jaar, maximaal 185 en dit jaar 164. De Cetti's zanger heeft zich hier pas recent gevestigd, de gevangen aantallen zijn nog gering maar die soort zit zeker ook in de lift.

Uiteindelijk is een hoogtepunt in een daljaar, dat een Koolmees, geringd in maart, levend terug gemeld werd uit zuidelijk Finland in oktober. Volgens de VogeltrekAtlas de eerste Nederland – Finland connectie voor deze soort.

Minstens zo opvallend als het aantal gevangen vogels, is het aantal soorten dat ik in 2024 in handen gehad heb: slechts 42 waar het er tot nu toe altijd boven de 50 geweest zijn en in sommige jaren boven de 60. Een teken van achteruitgang van de biodiversiteit? Ik heb de “krenten in de pap” heel erg gemist. Dat zijn voor mij al soorten als Spotvogel, Bladkoning, Gekraagde roodstaart of Bonte vliegenvanger.

Oorzaken?

Als de achteruitgang van zoveel soorten vooral een lokaal probleem zou zijn, wat is er hier in de afgelopen tien jaar dan veranderd?

Zeker, na eenmaal een poging zwaluwen te vangen, terwijl er geen zwaluw aanwezig was, heb ik het pas een maand later nog eens geprobeerd. Toen bleken 500 zwaluwen in de maïs naast de vangplek te slapen. Scheelt natuurlijk ook een hoop bijvangst.

En als je nog een keer in de volle herfsttrek in alle vroegte je bed uit gaat en je vangt in de eerste twee uren 1 vogel, motiveert dat niet om er nog eens voor dag en dauw uit te gaan.

Dit jaar hebben we voor het eerst het Usutu virus vastgesteld. Dat kan nog wel verklaren, waarom de Merel en Zanglijster hier hun dieptepunt bereikt hebben en misschien zijn er wel meer soorten dan deze twee getroffen. Maar het verklaart niet de al eerder ingezette negatieve trend voor veel soorten. Ik *had* een vangplek, ongeveer 1 km vanaf de CES netten, waar ik in een verloren uurtje wel eens ging vangen om CES niet in de weg te zitten of om 's avonds zwaluwen te gaan vangen. Door een waterloopkundige ingreep is deze plek niet meer bereikbaar.

Ik *had* bij gemaal Leemans altijd wel een paar netten aan de waterkant van de Zuiderhaven staan. Op één plek is het struweel volledig weg gerooid, wat verderop zijn na de dijkversterking de bomen onder aan de dijk zover opgerukt, dat er amper riet over is en dat is dan, zeker met een hoge waterstand, ook nog eens lastig bereikbaar.

Het zal in beide gevallen beslist wel riet- en struweelvogels gekost hebben.

Naast de CES locatie zat aanvankelijk een “rommelboertje” in de polder Waard-Nieuwland. Je kon door het “onkruid” het gewas (suikerbieten) amper zien maar het “rookte” er altijd van de zwaluwen. Ringmussen, Rietgorzen en andere soorten pendelden van hun nest juist naar dat land heen en weer om voedsel voor de jongen te halen. In het jaar dat er vlas stond, heb ik mijn “telpost record” aan Putters gevangen. In eigen oude verslagen las ik, dat er in de nazomer wel 6 Roodborsttapuiten en 3 Paapjes tegelijk in de boerenkool zaten. Nu zit er een boer, die alles uit het land wil halen. De teelten bestaan uit maïs, aardappelen, bloembollen die een overdaad aan mest krijgen en waar volop bestrijdingsmiddelen gebruikt worden (zie hoofdstuk “CES project 2024”). De optelsom van monoculturen, ontwatering, stikstof en bestrijdingsmiddelen zal de vogels beslist geen goed doen. Predatie lijkt niet van grote invloed. Torenvalken, Haviken (steeds minder), Sperwers en Buizerds zijn er al die jaren al geweest. Overwinterende Blauwe kiekendieven zijn geheel van het toneel verdwenen en het aantal broedende Bruine kiekendieven is zeker gehalveerd. Ook de Boomvalk is inmiddels een zeldzaamheid geworden. Op beide vangplekken zijn de Bosuilen verdwenen, maar zo nu en dan duikt er nog wel eens een Kerkuil of Ransuil op (die vangen over het algemeen minder vaak vogels). Er zijn mogelijk wel meer Boommarters dan tien jaar geleden. Bruine ratten had ik in 2001 ook al op het voer zitten en die sloopten toen ook wel eens een vogeltje onder uit een net. Op de CES locatie heb ik al jaren geen katslachtoffers meer te betreuren gehad. Vossen worden op Wieringen “te vuur en te zwaard” bestreden, ook vlak bij de CES locatie. Het kan natuurlijk niet zo zijn, dat Reintje zich zou vergrijpen aan jachtwild of aan weidevogels. De predatiedruk lijkt dus niet

doorslaggevend. Of.... als je er van uitgaat dat het altijd om voedsel draait: zouden de aantallen predatoren juist teruglopen bij gebrek aan (vogel-)prooien?!!!

Enkele jaren geleden was het groot nieuws, dat een Duits-Nederlands wetenschappelijk onderzoek had uitgewezen, dat 76% van de insecten in 27 jaar tijd was verdwenen. Helaas heb ik het niet goed gedocumenteerd, maar in de beginjaren van het CES project zaten er altijd Rietvinken (nachtvlinders!) met hun dikke harige rupsen in de looppaden naar de netten. En als je voor de slapende zwaluwen de netten tot donker liet staan, zaten er vaak dikke blauwzwarte kevers in verstrikt. Ik kom ze al lang niet meer tegen en ze staan misschien wel model voor minder opvallende soorten. En of de Hoornaars, die ervoor terug gekomen zijn, nu aantrekkelijk voedsel vormen voor vogels? Met sommige insecteneters, zoals de Grauwe klauwier, gaat het wel goed maar welke vogels voedselspecialist en welke generalist zijn, is voor veel soorten waarschijnlijk helemaal niet bekend.

Lokaal probleem?

Ik heb een zwak voor Scandinavië en volg al vele jaren de systematische ringvangsten van Fågelstation Falsterbo, uiterst zuidwest Zweden, via hun website. Enkele soorten die daar in recente jaren opvallend weinig geringd worden, zijn Kleine karekiet, Fitis en Roodborst, soorten die ik ook al geruime tijd achteruit zie gaan. Ook bij Gedser Fuglestation in Denemarken was 2024 het jaar met het minste aantal geringde vogels sinds 2017 (bron: trektellen).

Uiteraard kun je alleen vergelijkingen maken indien de ringers hun vanginspanning vermelden, zodat je daarvoor kunt corrigeren. En dan blijkt op trektellen dat ook veel Nederlandse ringstations hun meest vogelarme jaar in de reeks sinds 2015 hebben beleefd. En net als bij gemaal Leemans, wordt het beeld vaak niet rooskleuriger, als je nog verder in de tijd terug gaat kijken.

Als je er van uitgaat dat het altijd om voedsel draait (te weinig insecten!), vallen de puzzelstukjes misschien wel op hun plaats.

Dan zouden onze broedvogels minder eitjes hebben of dan zouden de jongen die uitvliegen (ook minder?), in slechtere conditie zijn voor de trek of de overwintering.

Je kunt je niet voorstellen dat er in “paradijselijk” Scandinavië een probleem met voedsel en reproductie zou zijn. Het kan best zo zijn, dat er onvoldoende vogels terug keren van de overwintering om de populaties in stand te houden omdat ze hier in Nederland en omgeving tijdens de voor- en najaarstrek te weinig op krachten kunnen komen.

Waar in de Vogelbalans 2024 van Sovon soorten van bos, struweel en riet een negatieve trend vertonen, zie ik dat bij mijn ringvangsten zonder uitzondering ook. Maar veel soorten die ik nog wel eens vang en die volgens die balans toenemen, gaan in mijn onderzoek ook achteruit. Zitten we in noordwest Nederland aan de rand van het voorkomen van veel soorten en is hier de achteruitgang dan het eerst merkbaar?

Alles overziende, ben ik niet optimistisch over de toekomst van onze zangvogels. Het probleem is groter dan “gemaal Leemans, Den Oever” en omspant een groot aantal soorten. Wel denk ik, dat hier genoeg aanknopingspunten zijn gegeven voor nader onderzoek. Maar dat is niet eenvoudig. Een amateur ringer kan al gauw meer vragen stellen dan een wetenschapper kan beantwoorden.

Het is aan ons amateur ringers om in elk geval de trends zo goed mogelijk vast te leggen.

Elders geringd, door ons terug gevangen

Cetti's zanger "Arnhem BL 99906", geringd als 1 kj 26 september 2021, Zandvoort

Gecontroleerd: 13 april (CES), 04 oktober 2024, Voorboezem, 72 km

Rietzanger "BRUSSELS 18005320", geringd als 1 kj 22 augustus 2024 Herentals

Gecontroleerd: 20 juli 2024 als man na 1 kj, CES, 195 km

Kleine karekiet "BRUSSELS 16584493", geringd 30 augustus 2020 als 1 kj, Nodebais

Gecontroleerd: 31 mei 2024 als man na 1 kj, eerder juni '21 en juni, juli '23, Leemans 241 km

Kleine karekiet "BRUSSELS 18229699", geringd als 1 kj Damme bij Brugge

Gecontroleerd: 06 juni 2024 als man na 1kj, CES, 215 km

Tuinfluitier "Arnhem AX 02638", geringd 11 juli 2022 als man na 1 kj, Stroeërkoog

Gecontroleerd: 16, 31 mei 2024 als broedende vrouw na 1 kj, Leemans, 4 km

Sijs "London APV 5043", geringd 04 oktober 2021 als vrouw 1 kj, Schotland ZW van Edinburg

Gecontroleerd: 28 november 2023 als vrouw na 1 kj, Leemans, 636 km

Staartmees "Arnhem ASP 804", geringd 05 maart 2022, Zanddepot, Andijk

Gecontroleerd: 04 januari 2024, Voorboezem, 25 km

Pimpelmees "Arnhem BK 58294", geringd 24 mei 2023 als nestjong, Vlieland

Gecontroleerd: 29 december 2023 als 1 kj + 02, 05 februari 2024, Leemans, 42 km

Pimpelmees "Arnhem BR 76081", geringd 25 december 2022 als 1 kj, Den Oever

Gecontroleerd: 19 januari, 24 februari 2024 als na 2 kj, Leemans, 1,3 km

Koolmees "Arnhem BK 49474", geringd 16 mei 2022 als nestjong, Vlieland

Gecontroleerd: 18, 20 februari 2023 als man 2 kj, Leemans, 42 km

Koolmees "Arnhem BR 76371", geringd als vrouw 1 kj, 12 november 2023 Den Oever

Gecontroleerd: 19 februari 2024 als vrouw 2 kj, Leemans, 1,3 km

Koolmees "Arnhem BX 82137", geringd 22 september 2024 als vrouw 1 kj, Zanddepot, Andijk

Gecontroleerd: 14 oktober 2024 als vrouw 1 kj, Leemans, 26 km

Koolmees "Arnhem BX 82188", geringd 23 september 2024 als man 1 kj, Zanddepot, Andijk

Gecontroleerd: 27 december 2024 als man 1 kj, Medemblik, 10 km

Groenling "Brussels 60V 01506", geringd 02 december 2016 als man na 1 kj, Berendrecht

Gecontroleerd: 15 juli 2017 als man na 1 kj, CES, 180 km

CES locatie tijdens snoeiwerk, november

Onze ringen elders

Boerenzwaluw "BT 22771", geringd 15 augustus 2023 als 1 kj

Gecontroleerd: 04 september 2023 als 1 kj, Herentals (B), 195 km

Cetti's zanger "BP 09612", geringd 29 juli 2022 als 1 kj, Leemans

Gecontroleerd: 04 oktober 2024, Oostvaardersdijk Almere, 57 km na eerder op 15 oktober 2022 al terug gemeld te zijn in Maarssen U!

Rietzanger "BT 22443", geringd 07 juli 2023 als 1 kj, CES

Gevonden: 05 augustus 2023 als 1 kj, dood, waarschijnlijk geschoten! Soulaire-et-Bourg nabij Angers, 716 km

Fitis "AXJ 720", geringd 14 juli 2023 als 1 kj, CES

Gecontroleerd: 13 april 2024 als man na 1 kj, Viaduct Zürich (CES), 32 km

Tijftjaf "AXJ 538", geringd 29 december 2022 als na 1 kj, Leemans

Gecontroleerd: 25 maart en 01 april 2024 als man na 1 kj, AW duinen Zandvoort, 72 km

Zwartkop "BX 08732", geringd 19 juni 2024 als 1 kj, Leemans

Gecontroleerd: 27 augustus 2024 als man volgroeid, Texel, 26 km NW!

Zwartkop "BX 08701", geringd 05 juni 2024 als 1 kj, Leemans

Gecontroleerd: 27 augustus 2024 als vrouw volgroeid, Castricum, 51 km

Koolmees "BX 08539", geringd 28 maart 2024 als man na 2 kj, Leemans

Gecontroleerd: 12 oktober 2024 als man na 1 kj, Hanko, zuid Finland, 1347 km

DE EERSTE NEDERLAND – FINLAND CONNECTIE VOOR DE KOOLMEES !!!

Leemans, voorjaar

Overzicht geringde vogels 1998 t/m 2024

Soort	Totaal 1998 - 2023	Gemiddelde 1998 – 2023	2023	2024
Bergeend <i>Tadorna tadorna</i>	10			
Wilde eend <i>Anas platyrhynchos</i>	1			
Wintertaling <i>Anas crecca</i>	1			
Blauwe kiekendief <i>Circus cyaneus</i>	1			
Sperwer <i>Accipiter nisus</i>	33	1.3		2
Buizerd <i>Buteo buteo</i>	5		1	
Torenvalk <i>Falco tinnunculus</i>	2			
Patrijs <i>Perdix perdix</i>	1			
Fazant <i>Phasianus colchicus</i>	3			
Waterral <i>Rallus aquaticus</i>	6			
Porseleinhoen <i>Porzana porzana</i>	1			
Waterhoen <i>Gallinula chloropus</i>	30	1.2	1	
Meerkoet <i>Fulica atra</i>	6			
Kleine plevier <i>Charadrius dubius</i>	12			
Kievit <i>Vanellus vanellus</i>	1			
Bokje <i>Lymnocyptes minimus</i>	17			
Watersnip <i>Gallinago gallinago</i>	10			
Houtsnip <i>Scolopax rusticola</i>	12			
Witgat <i>Tringa ochropus</i>	1			
Kokmeeuw <i>Chrioccephalus ridibundus</i>	18			
Holenduif <i>Columba oenas</i>	4			
Houtduif <i>C. palumbus</i>	5		1	
Turkse tortel <i>Streptopelia decaocto</i>	26	1.0		
Zomertortel <i>S. turtur</i>	2			
Koekoek <i>Cuculus canorus</i>	5			
Kerkuil <i>Tyto alba</i>	2			
Ransuil <i>Asio otus</i>	1			
IJsvogel <i>Alcedo atthis</i>	185	7.1	12	10
Draaihals <i>Jynx torquilla</i>	14		1	
Groene specht <i>Picus viridis</i>	3		1	
Kleine bonte specht <i>Dryobates minor</i>	1			
Middelste bonte specht <i>Dendrocoptes medius</i>	1			
Grote bonte specht <i>Dendrocopos major</i>	170	6.5	4	4
Veldleeuwerik <i>Alauda arvensis</i>	3			
Oeverzwaluw <i>Riparia riparia</i>	67	2.6	4	3
Boerenzwaluw <i>Hirundo rustica</i>	2352	90.5	209	7
Huiszwaluw <i>Delichon urbica</i>	63	2.4		
Boompieper <i>Anthus trivialis</i>	33	1.3		
Graspieper <i>A. pratensis</i>	43	1.7		
Waterpieper <i>A. spinoletta</i>	14			
Gele kwikstaart <i>Motacilla flava</i>	243	9.3	2	
Engelse kwikstaart <i>M. flavissima</i>	1			
Grote gele kwikstaart <i>M. cinerea</i>	12			1
Witte kwikstaart <i>M. alba</i>	1513	58.2	2	5
Rouwkwikstaart <i>M. yarrellii</i>	21			
Pestvogel <i>Bombicilla garrulus</i>	10			

Soort	Totaal 1998 - 2023	Gemiddelde 1998 – 2023	2023	2024
Winterkoning <i>Troglodites troglodites</i>	1753	67.4	35	41
Heggenmus <i>Prunella modularis</i>	2120	81.5	56	45
Roodborst <i>Erithacus rubecula</i>	4255	163.7	151	79
Nachtegaal <i>Luscinia megarhynchos</i>	87	3.3		
Blauwborst <i>L. svecica (cyanecula)</i>	379	14.6	13	13
Roodsterblauwborst <i>L.s.svecica</i>	1			
Zwarte roodstaart <i>Phoenicurus ochruros</i>	5		1	
Gekraagde roodstaart <i>P. phoenicurus</i>	63	2.6	5	
Paapje <i>Saxicola rubetra</i>	38	1.5		
Roodborsttapuit <i>S. rubicola</i>	145	5.6	3	2
Groenlandse tapuit <i>Oenanthe oenanthe leucorhoa</i>	4			
Beflijster <i>Turdus torquatus</i>	9		2	
Merel <i>T. merula</i>	6350	244.2	136	114
Kramsvogel <i>T. pilaris</i>	126	4.8		
Zanglijster <i>T. philomelos</i>	1194	45.9	22	22
Koperwiek <i>T. iliacus</i>	1222	47.0	12	16
Grote lijster <i>T. viscivorus</i>	7			
Cetti's zanger <i>Cettia cetti</i>	17		5	6
Sprinkhaanzanger <i>Locustella naevia</i>	76	32.9		
Snor <i>L. luscinoides</i>	24		1	
Rietzanger <i>Acrocephalus schoenobaenus</i>	2266	87.2	100	76
Veldrietzanger <i>A. agricola</i>	2			
Waterrietzanger <i>A. paludicola</i>	3			
Bosrietzanger <i>A. palustris</i>	945	36.3	19	16
Kleine karekiet <i>A. scirpaceus</i>	7581	291.6	104	80
Grote karekiet <i>A. arundinaceus</i>	4			
Spotvogel <i>Hippolais icterina</i>	44	1,7	2	
Braamsluiper <i>Sylvia curruca</i>	341	13.1	12	9
Grasmus <i>S. communis</i>	852	32.8	21	24
Tuinfluiter <i>S. borin</i>	1334	51.3	62	28
Zwartkop <i>S. atricapilla</i>	6474	249.0	198	169
Fluiter <i>Phylloscopus sibilatrix</i>	2			
Tjiftjaf <i>P. collybita</i>	2432	93.5	155	122
Bruine boszanger <i>P. fuscatus</i>	1			
Bladkoning <i>P.inornatus</i>	15		1	
Pallas' Boszanger <i>P. proregulus</i>	2		1	
Fitis <i>P. trochilus</i>	3898	149.9	32	34
Hybride Fitis x Tjiftjaf <i>P.collybita x trochilus</i>	1		1	
Goudhaan <i>Regulus regulus</i>	1516	58.3	92	46
Vuurgoudhaan <i>R. ignicapillus</i>	667	25.7	42	17
Grauwe vliegenvanger <i>Muscicapa striata</i>	89	3.4		
Bonte vliegenvanger <i>Ficedula hypoleuca</i>	9		2	
Baardman <i>Panurus biarmicus</i>	175	6.7	3	2
Staartmees <i>Aegialos caudatus</i>	856	32.9	17	18
Zwarte mees <i>Periparus ater</i>	449	17.3		
Pimpelmees <i>Cyanistes caeruleus</i>	8492	326.6	388	294
Koolmees <i>Parus major</i>	11975	460.6	549	415
Boomklever <i>Sitta europaea</i>	2			

Soort	Totaal 1998-2023	Gemiddelde 1998 - 2023	2023	2024
Boomkruiper <i>Certhia brachydactyla</i>	179	6.9	10	5
Kortsnavelboomkruiper <i>C. familiaris macrodactyla</i>	3			
Taigaboomkruiper <i>C.f.familiaris</i>	1			
Grauwe klauwier <i>Lanius collurio</i>	3			
Klapekster <i>L. excubitor</i>	1			
Roodkopklauwier <i>L. senator</i>	1			
Gaai <i>Garrulus glandarius</i>	56	2.2	1	1
Ekster <i>Pica pica</i>	46	1.8		
Kauw <i>Coloeus monedula spermologus</i>	115	4.4		
Spreeuw <i>Sturnus vulgaris</i>	625	24.0	1	
Huisemus <i>Passer domesticus</i>	333	12.8	17	5
Ringmus <i>P. montanus</i>	1044	40.2	15	
Vink <i>Fringilla coelebs</i>	2522	97.0	123	113
Keep <i>F. montifringilla</i>	129	4.9	3	
Groenling <i>Chloris chloris</i>	1151	44.3	26	19
Putter <i>Carduelis carduelis</i>	469	18.0	23	7
Sijs <i>Spinus spinus</i>	946	36.4	31	26
Kneu <i>Linaria cannabina</i>	385	15.4		6
Barmsijs <i>Acanthis flammea / cabaret</i>	28	1.2		
Kleine barmsijs <i>A. cabaret</i>	67	2.6	1	1
Grote barmsijs <i>A. flammea</i>	310	11.9	2	
Kruisbek <i>Loxia curvirostra</i>	1			
Goudvink <i>Pyrrhula pyrrhula europoae</i>	7			
Noordse goudvink <i>P.p. pyrrhula</i>	12		1	
Roodmus <i>Carpodacus erythrinus</i>	2			
Appelvink <i>Coccothraustes coccothraustes</i>	219	8.4	8	9
Grauwe gors <i>Emberiza calandra</i>	1		1	
IJsgors <i>Calcarius lapponicus</i>	1			
Geelgors <i>Emberiza citrinella</i>	1			
Rietgors <i>E. schoeniclus</i>	2465	94.8	55	42
Totaal	84.182	3237.8	2800	1974

Dankwoord

Staatsbosbeheer beheereenheid De Kop verleende weer als vanouds de terreinvergunning en zorgde voor het maaien van het terrein bij Leemans. Voor het afvoeren van het maaisel kreeg ik hulp van de SBB vrijwilligers Dico, Jos en Stan. SBB zelf kreeg hulp van de Reclassering voor het verwijderen van wilgenopslag in de Voorboezem. Een geschonken nieuw waadpak was noodzakelijk en dus zeer welkom. Allen, hartelijk dank voor jullie inzet en bijdrage.

Ook van het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier kreeg ik weer toestemming in haar terreinen te mogen vangen. In goed overleg proberen we de terreinen zo te beheren, dat de biodiversiteit gewaarborgd of verbeterd kan worden en ondanks ingrijpende plannen in de Voorboezem, het ringonderzoek te respecteren. Dank hiervoor.

Bram Laan heeft enkele malen geholpen bij het CES project. Dank voor de assistentie.

Vader Winters sponsorde andermaal een aantal nieuwe nestkasten en een voorraad wintervoer, hetgeen het ringonderzoek ten goede kwam. Hartelijk dank.

Echtgenote Els heeft de voorraad nieuwe vogel-opbergzakjes verder aangevuld. Die hebben best te lijden van vogelpoep en vocht en hebben geen eeuwig leven. Ook hiervoor dank.

Peter Das, Wim Kuitems en Bram Laan worden bedankt voor het beschikbaar stellen van foto's.

De samenwerking met dierenasiel De Bonte Piet is een wisselwerking. Ik vind het vooral interessant en zij krijgen inzicht in de overleving van door hen opgevangen en weer vrijgelaten vogels.

Ook de samenwerking met de Erasmus Universiteit gaat twee kanten op. Ik vind maatschappelijke opwaardering van het ringonderzoek waardevol, voor de wetenschap leveren de ringers op vrijwillige basis materiaal voor zoönose onderzoek.

Vogeltrekstation (ring-terugmeldingen, archiveren van het verslag), Trektellen.nl (statistieken, zoals ook jaartotalen), Natuurvereniging Wierhaven (archiveren Jaarverslagen zodat ze ook voor belangstellenden toegankelijk zijn), waarneming.nl (vastleggen van waarnemingen, ook weer toegankelijk voor een ieder) en de Sovon werkgroep NESTKAST droegen weer bij aan het vastleggen van ringgegevens evenals van de waarnemingen die terloops tijdens het ringen werden gedaan. Alle genoemde instanties en personen, heel hartelijk dank voor jullie bijdrage aan mijn ringonderzoek.

Heggenmus gaat achteruit